Als genezing uitblijft

Als genezing uitblijft: wat leert Tom de Wal over geloof en genezing?

Gods genezende kracht serieus nemen is één ding. Stellen dat genezing voor iedere gelovige beschikbaar is en door geloof zichtbaar moet worden, is een andere zaak. Wat zegt de Bijbel hierover?

Genezing door geloof: wat mogen we verwachten?

In een preek over geloof en genezing legt Tom de Wal sterk de nadruk op de overtuiging dat God genezing beschikbaar heeft gemaakt door het werk van Jezus Christus. Gelovigen hoeven volgens hem niet passief af te wachten, maar mogen in geloof ontvangen wat God heeft voorzien.

Daarbij gebruikt hij verschillende Bijbelgedeelten, waaronder de genezing van de verlamde Eneas in Handelingen 9, de vrouw die aan bloedverlies leed in Marcus 5, Jesaja 53 en de woorden van Jezus over geloof in Marcus 11:22-24.

De Wal benadrukt dat geloof meer is dan hopen dat er misschien iets gebeurt. Gelovigen mogen geloven, spreken en handelen in overeenstemming met wat God heeft beloofd. Hij vergelijkt Gods kracht met elektriciteit die beschikbaar is: geloof functioneert als de verbinding waardoor die kracht zichtbaar wordt.

In dezelfde lijn stelt hij dat God allang heeft besloten dat genezing zijn wil is. De vraag is volgens hem dus niet of God iemand wil genezen, maar of de gelovige in geloof ontvangt wat beschikbaar is.

Dat is een belangrijke uitspraak. Want hiermee gaat het niet alleen over de vraag of God vandaag nog mensen geneest. Het gaat ook over de vraag of de Bijbel ons leert dat iedere gelovige genezing mag verwachten als iets wat door geloof daadwerkelijk gerealiseerd kan worden.

De centrale vraag is daarom niet of we in genezing mogen geloven, maar of we Bijbelse beloften niet verder laten reiken dan de Bijbel zelf doet.

1. De Bijbel geeft ruimte aan gebed om genezing

Laten we beginnen met wat niet ter discussie hoeft te staan. De Bijbel moedigt christenen echt wel aan om voor zieken te bidden. Jakobus 5:14-16 spreekt over het inschakelen van de oudsten van de gemeente, gebed en zalving met olie in de naam van de Heer. Ook in de evangeliën zien we dat Jezus zieken geneest en zijn discipelen eropuit stuurt om Gods koninkrijk bekend te maken.

Paulus beschrijft bovendien in 1 Korintiërs 12 dat de Heilige Geest onder meer gaven van genezing uitdeelt. Het is dus zeker niet on-Bijbels om te verwachten dat God ook vandaag nog steeds kan ingrijpen en mensen lichamelijk kan genezen.

Een nuchtere Bijbelse benadering hoeft niet te kiezen tussen geloof en gebed aan de ene kant en voorzichtigheid aan de andere kant. We mogen bidden met verwachting, mensen bemoedigen en God om een wonder vragen.

Maar daarmee is nog niet bewezen dat God iedere gelovige op ieder moment wil genezen, of dat genezing uitblijft wanneer iemand onvoldoende geloof heeft. ***Dat onderscheid is wezenlijk***.

2. Heeft Jezus alle ziekte al gedragen, zodat iedere gelovige nu genezing kan ontvangen?

Een belangrijk onderdeel van De Wals betoog is de verbinding tussen genezing en het verlossingswerk van Jezus. Hij verwijst onder andere naar Jesaja 53 en benadrukt dat Jezus de basis voor genezing al heeft gelegd.

Jesaja 53:4-5 spreekt over de lijdende Knecht die onze ziekten draagt en om onze overtredingen wordt verwond. Het Nieuwe Testament verbindt deze profetie met Jezus. In Mattheüs 8:16-17 wordt Jesaja 53:4 bijvoorbeeld aangehaald in verband met Jezus' genezingen.

Dat is een belangrijke Bijbelse verbinding. Jezus' bediening laat zien dat ziekte en gebrokenheid niet buiten Gods bewogenheid vallen. Zijn werk is ook de basis van de hoop die wij hebben op de uiteindelijke verlossing van ons hele bestaan.

Toch moeten we voorzichtig zijn met de conclusie dat iedere gelovige daarom nu al aanspraak kan maken op lichamelijke genezing.

In 1 Petrus 2:24 wordt dezelfde profetie uit Jesaja 53 aangehaald, maar daar ligt de nadruk op Christus die onze zonden draagt, zodat wij voor de zonde sterven en voor de gerechtigheid leven. De tekst mag niet zonder meer worden *losgemaakt van die context* en worden veranderd in een individuele garantie op onmiddellijk lichamelijk herstel.

Ook Romeinen 8:18-25 is hierbij belangrijk. Paulus spreekt over de schepping die zucht en over gelovigen die uitzien naar de uiteindelijke verlossing van hun lichaam. Zelfs mensen die de Geest als eersteling hebben ontvangen, leven dus nog in de verwachting van wat God uiteindelijk zal voltooien.

De Bijbel laat daarmee een spanning zien: door Jezus is Gods verlossing beslissend begonnen, maar de volledige vernieuwing van ons bestaan is nog toekomstig.

Christenen kunnen nu al genezing ervaren. Maar niet iedere belofte van toekomstige verlossing is daarmee automatisch volledig beschikbaar in het hier en nu.

3. Wat betekent het geloof waarover Jezus spreekt?

In Marcus 11:22-24 roept Jezus zijn discipelen op om geloof in God te hebben. Hij spreekt daarbij krachtige woorden over bidden en geloven.

De Wal leest deze woorden als een aansporing om niet slechts te hopen, maar in geloof te ontvangen wat God beschikbaar heeft gesteld. Hij legt daarbij nadruk op spreken en handelen vanuit geloof.

Dat roept een belangrijke vraag op: beschrijft Jezus hier een algemene geestelijke wet waarmee gelovigen door voldoende geloof elke gewenste uitkomst kunnen realiseren?

De Bijbel geeft reden om daar terughoudend mee te zijn.

Geloof is geen techniek of trucje waarmee we God aan onze verwachtingen binden. ***Christelijk geloof is vertrouwen op God: op zijn karakter, zijn macht en zijn trouw.*** Dat vertrouwen kan gepaard gaan met vrijmoedig gebed, maar ook met wachten, verdriet en het niet begrijpen van wat God doet.

Denk aan Jezus in Getsemane. Hij bidt dat de beker aan Hem voorbij mag gaan, maar voegt eraan toe: "Maar niet wat Ik wil, maar wat U wilt" (Marcus 14:36). Dat is geen gebrek aan geloof. Het is vertrouwen en gehoorzaamheid, juist wanneer de weg door lijden gaat.

Ook Paulus beschrijft in 2 Korintiërs 12:7-10 hoe hij herhaaldelijk tot de Heer bidt om een bepaalde last weg te nemen. De last wordt niet weggenomen zoals hij vraagt. Paulus ontvangt in plaats daarvan het antwoord dat Gods genade voor hem genoeg is en dat Gods kracht in zwakheid wordt volbracht.

Deze passages maken duidelijk dat geloof niet betekent dat de gewenste uitkomst altijd volgt.

Geloof is niet de kracht waarmee wij Gods hand bewegen, maar het vertrouwen waarmee wij ons aan God toevertrouwen — ook wanneer zijn antwoord anders is dan wij hopen.

4. Wat als iemand niet geneest?

Hier komt de pastorale betekenis van deze leer naar voren.

Wanneer genezing wordt voorgesteld als iets wat God altijd en overal beschikbaar heeft gesteld en wat door geloof zichtbaar zou moeten worden, ontstaat een moeilijke vraag: hoe verklaren we dan dat iemand blijft bidden, God vertrouwt en toch ziek blijft?

Als de oorzaak vooral bij het geloof van de zieke wordt gezocht, kan de conclusie ontstaan dat die persoon niet goed genoeg gelooft, niet goed ontvangt of te veel vanuit zijn verstand leeft.

In De Wals preek krijgt het onderscheid tussen geest en verstand een belangrijke plaats. Hij waarschuwt ervoor dat mensen te veel vanuit hun verstand functioneren en daardoor niet ontvangen wat in hun geest beschikbaar is.

Het is terecht dat geloof niet uitsluitend een verstandelijke instemming is. De Bijbel spreekt over vertrouwen, hart, wil en gehoorzaamheid. Maar daaruit volgt niet dat het verstand een belemmering is voor genezing, of dat mensen die niet genezen onvoldoende geestelijk ingesteld zijn.

De Bijbel geeft zelf voorbeelden van gelovigen die lichamelijk beperkt blijven. Paulus laat Trofimus ziek achter in Milete (2 Timotheüs 4:20). Timotheüs krijgt van Paulus praktisch advies in verband met zijn maag en zijn veelvuldige kwalen (1 Timotheüs 5:23). In Filippenzen 2:25-27 beschrijft Paulus hoe Epafroditus ernstig ziek is geweest en bijna gestorven was.

Deze teksten vertellen niet alles over de reden waarom deze mannen ziek waren of waarom herstel op een bepaald moment wel of niet plaatsvond. Maar ze maken het toch wel moeilijk om te beweren dat lichamelijke genezing altijd en wel onmiddellijk beschikbaar is voor iedere gelovige die gelooft.

Daarom moeten we ook voorzichtig zijn met de uitspraak dat christenen niet depressief zouden moeten zijn omdat Jezus is opgestaan. De opstanding is inderdaad de grond van onze hoop, maar zij betekent niet dat psychische pijn, verdriet of uitputting in het huidige leven onmogelijk zijn.

Elia kent momenten van diepe wanhoop (1 Koningen 19). De Psalmen bevatten gebeden vol verdriet en vertwijfeling. Paulus beschrijft in 2 Korintiërs 1:8-9 zelfs dat hij boven vermogen belast werd en de hoop op het leven had opgegeven.

Dat zijn uiteraard geen eenvoudige bewijzen dat iedere vorm van depressie hetzelfde is als de ervaringen van deze Bijbelse personen. Ze laten wel zien dat geestelijke trouw en diep lijden naast elkaar kunnen bestaan.

Een christen die ziek of depressief is, heeft daarom niet in de eerste plaats een verwijt nodig. Die persoon heeft allereerst gebed, liefde, ondersteuning en zo nodig deskundige medische of psychologische zorg nodig. Bidden om genezing en gebruikmaken van medische hulp sluiten elkaar niet uit.

5. Hoop op genezing zonder een garantie te beloven

Hoe kunnen we dan Bijbels over genezing spreken zonder in ongeloof of in een ongefundeerde garantie terecht te komen?

We kunnen drie dingen tegelijk vasthouden.

Ten eerste: God kan genezen. We hoeven zijn macht zeker niet te beperken tot wat mensen medisch of praktisch mogelijk achten. We mogen immers vrijmoedig bidden en verwachten dat God kan ingrijpen.

Ten tweede: we mogen onze gebeden niet verwarren met een garantie op de uitkomst. Jakobus 5 moedigt aan om voor zieken te bidden, maar de Bijbel presenteert gebed nergens als een techniek die onder alle omstandigheden een vooraf bepaalde uitkomst afdwingt.

Ten derde: onze hoop reikt verder dan genezing in dit leven. Romeinen 8 leert ons uitzien naar de uiteindelijke verlossing van ons lichaam. Die hoop betekent niet dat we nu niet om herstel mogen vragen. Het betekent dat onze hoop op God niet compleet instort wanneer lichamelijk herstel uitblijft.

Dat is geen zwakke vorm van geloof. Het is geloof dat de hele Bijbelse werkelijkheid serieus neemt: wonderen én lijden, gebedsverhoring én wachten, kracht én zwakheid, het al begonnen werk van Gods koninkrijk én de toekomstige voltooiing ervan.

6. Ook financiële ondersteuning verdient zorgvuldige uitleg

In een aanzienlijk deel van het begin van de preek spreekt De Wal ook over financiële ondersteuning van het werk van rondreizende predikers en de bediening van Frontrunners. Hij verwijst daarbij naar 3 Johannes 5-8 en Filippenzen 4:14-18, teksten waarin gelovigen worden aangemoedigd om medewerkers aan het evangelie te ondersteunen.

Het principe dat christenen het werk van evangelieverkondigers financieel mogen ondersteunen, is Bijbels. Paulus waardeert de hulp die hij van de gemeente in Filippi ontvangt.

Tegelijkertijd bewijzen deze teksten niet automatisch dat iedere moderne bediening haar financiële werkwijze op dezelfde manier kan onderbouwen. De concrete toepassing vraagt om transparantie, verantwoordelijkheid en een zorgvuldige uitleg van de gebruikte Bijbelteksten.

Ook moet financiële ondersteuning niet worden verbonden aan de verwachting dat God in ruil daarvoor genezing, voorspoed of een bijzondere zegen zal geven. Geven is geen transactie waarmee we Gods handelen kunnen veiligstellen/afdwingen.

Dit punt staat niet los van de bredere boodschap van de preek: ook hier moeten we onderscheid maken tussen een Bijbels principe en de conclusies die we daar vervolgens aan verbinden.

7 Bredere conclusies dan de Bijbeltekst zelf.

Een opvallend kenmerk van de preek is dat De Wal regelmatig een Bijbeltekst aanhaalt, maar vervolgens een bredere conclusie trekt dan de tekst zelf noodzakelijk maakt.

Bijbeltekst	**Uitleg van De Wal**	**Theologische kanttekening**
Handelingen 9:32-35	Petrus spreekt genezing uit voordat deze zichtbaar is; dit is een model voor geloof.	Het is een concreet wonder in de bediening van Petrus. De tekst maakt er geen algemene regel van dat iedere gelovige vooraf zekerheid over genezing moet hebben.
Jakobus 5:13-16	Het gelovige gebed zal de zieke genezen; genezing hoort daarom in iedere kerk beschikbaar te zijn.	Jakobus moedigt gebed, zalving en gemeentelijke zorg aan. De passage geeft geen uitgewerkte garantie dat iedere gebedssituatie dezelfde uitkomst heeft.
Marcus 11:22-24	Wie gelooft dat hij ontvangt, zal ontvangen; geloof brengt het onzichtbare tot manifestatie.	Jezus leert vertrouwen op God. De tekst mag niet losgemaakt worden van de bredere Bijbelse leer over gebed en Gods wil.
Jesaja 53:4-5	Iedere ziekte is door Jezus gedragen en genezing is daarom al een werkelijkheid voor iedere gelovige.	De tekst heeft een bredere context van het lijden van de dienaar. De toepassing op lichamelijke genezing vraagt om vergelijking met Matteüs 8 en 1 Petrus 2.
Efeze 1:3	Alle geestelijke zegeningen zijn al gegeven; genezing behoort daartoe als beschikbare geestelijke realiteit.	Paulus spreekt over geestelijke zegeningen in Christus. Hij zegt hier niet expliciet dat iedere lichamelijke ziekte nu al genezen is.
Hebreeën 11:1-3	Geloof is het bewijs van de onzichtbare werkelijkheid en maakt die zichtbaar.	Geloof vertrouwt op Gods beloften. De tekst zegt niet dat geloof iedere gewenste toekomstige uitkomst tot zekerheid maakt.
3 Johannes 5-8	De tekst legitimeert het onderhouden en financieel ondersteunen van reizende bedieningen en het delen in hun vrucht.	Financiële steun aan evangeliewerkers is Bijbels verdedigbaar. De toepassing op een specifieke moderne bediening vraagt ook om toetsing van haar leer, werkwijze en verantwoording.

De hoofdvraag is dus niet of De Wal Bijbelteksten noemt, maar of hij voldoende rekening houdt met hun context en met andere teksten die zijn conclusies nuanceren.

Conclusie: geloof dat ruimte laat voor Gods werk én voor menselijke kwetsbaarheid

Tom de Wal benadrukt terecht dat christenen mogen bidden voor zieken, vertrouwen op Gods kracht en niet bij voorbaat hoeven uit te sluiten dat God wonderen doet. Dat zijn waardevolle aandachtspunten.

De moeilijkheid ontstaat wanneer deze Bijbelse verwachting verandert in de stellige overtuiging dat God iedere gelovige nu wil genezen en dat het geloof van de gelovige ervoor zorgt dat die genezing zichtbaar wordt.

Daarvoor is meer nodig dan het aanhalen van Bijbelteksten over geloof, genezing en het verlossingswerk van Jezus. We moeten die teksten lezen in hun verband en naast andere Bijbelgedeelten leggen. Juist dan zien we dat de Bijbel zowel ruimte biedt aan gebed om wonderbaarlijke genezing als aan het bestaan van ziekte, zwakheid en onverhoord gebed.

De belangrijkste vraag is daarom niet of iemand genoeg geloof heeft wanneer genezing uitblijft. De vraag is of onze theologie voldoende recht doet aan alles wat de Bijbel over geloof, gebed, lijden en hoop leert.

Een Bijbelse benadering moedigt zieken aan om te bidden en geeft hun ruimte om op God te vertrouwen. Maar ze legt hen vervolgens geen last op hun schouders die de Schrift zelf ook niet oplegt.

We mogen bidden: "Heer, genees mij." We mogen daar met verwachting om vragen. En we mogen / moeten blijven vertrouwen wanneer het herstel toch uitblijft.

Want de hoop van een christen rust uiteindelijk niet op de zekerheid dat iedere ziekte in dit leven verdwijnt, maar op Jezus Christus — die zieken genas, leed en stierf, opstond uit de dood en uiteindelijk alle dingen nieuw zal maken.